

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

14. MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA,
SEPTEMBER 2020

MGR. ROZÁLIA CENIGOVÁ

Summary report of the 14th International Conference School Libraries as Information and Cultural Centres at Schools, which took place on September 24, 2020, contains basic information concerning the state of school libraries in 2019 as well as original and inspiring projects aimed at supporting of reading literacy and information education of primary and secondary school students in the Slovak Republic and the Czech Republic and in the UNESCO Associated Schools in the Slovak Republic. It also provides the results of national surveys on the reading habits of Czech children, and informs about individual and collective forms of working with books as well as the celebration of the mother tongue. It also includes information on award-winning modern library events.

Keywords: school libraries, International Conference of School Libraries as Information and Cultural Centres at Schools, supporting of reading literacy, information education, individual and collective forms of working with books

 rozalia.cenigova@spgk.sk

 Slovenská pedagogická
knižnicami

 <http://www.spgk.sk/>

Tohtoročný 14. ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*, ktorú zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, sa konal 24. septembra 2020 v prednáškovej sále Univerzity knižnice v Bratislave. Konferenciu otvorila **PaedDr. Anna Chlupíková**, poverená riaditeľka odboru predprimárneho vzdelávania a základných škôl z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

PaedDr. Anna Chlupíková, poverená riaditeľka odboru predprimárneho vzdelávania a základných škôl z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, počas slávnostného otvorenia 14. medzinárodnej konferencie (Foto Ľudovít Zupko)

Vo svojom príhovore zdôraznila význam každodennej práce riaditeľov škôl, učiteľov a školských knižníkov pri realizovaní nových spôsobov a foriem vyučovania, ktoré podporujú rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov a prispievajú k obsahovej reforme vzdelávania. Zároveň vyzdvihla úsilie školských knižníc zamerané na skvalitňovanie svojich služieb

a aktivít. Okrem iného uviedla: „Som veľmi rada, že reagujete aj na možnosti, ktoré Vám ponúka metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Dôkazom toho je nielen Vaša aktívna účasť v jeho projektoch zorganizovaných na podporu kreatívneho čítania, ale aj využívanie jeho odborného poradenstva zameraného na rozšírenie a skvalitnenie poskytovania knižnično-informačných služieb vo Vašich školských knižniciach a obohatenie školských vzdelávacích programov vo Vašich školách.“

Na podujatí, ktoré prebiehalo za prísnych hygienických opatrení súvisiacich s pandémiou koronavírusu, sa zúčastnili zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ako aj zástupcovia pedagogickej a knižničkej verejnosti z celého Slovenska.

Odborný program medzinárodnej konferencie bol veľmi pestrý a nanajvýš aktuálny. Prvý prednáškový blok otvorila ústredná metodička pre školské knižnice **Mgr. Rozália Cenigová** z metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Vo svojej prednáške *Analýza stavu školských knižníc za rok 2019 a projekty na podporu čítania* priblížila stav školských knižníc na Slovensku v uplynulom roku, a to prostredníctvom údajov o knižničnom fonde školských knižníc, ich používateľoch, výpožičkách a ďalších službách, o vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatiach, informačných technológiách a o ich personálnom zabezpečení a hospodárení. Zaujímavým spôsobom upozornila aj na inšpiratívne príklady dobrej praxe dvoch školských knižníc – Školskej knižnice Základnej školy v Loku a Školskej knižnice Základnej školy Slovenského národného povstania v Sučanoch. Väčšiu časť svojho vystúpenia venovala prezentácii originálnych a tvorivých aktivít, ktoré realizovali slovenskí a českí školskí knihovníci, učitelia a vychovávateľia zo základných a stredných škôl v rámci 10. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* a 8. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*. V závere svojej prednášky stručne sumarizovala výsledky činnosti metodického centra pre školské knižnice. Prezentované informácie dokumentovala tabuľkami, grafmi a bohatou kolekciou fotografií.

Účastníci 14. medzinárodnej konferencie (Foto Ľudovít Zupko)

(Podrobnú analýzu stavu školských knižníc v roku 2019 z pera Mgr. Rozálie Cenigovej uverejňujeme v ďalšom príspevku tejto rubriky.)

Pre preventívne opatrenia proti ochoreniu COVID-19, ktoré vyhlásila vláda Slovenskej republiky v polovici septembra 2020, sa prednášajúci z Českej republiky na konferencii nemohli osobne zúčastniť, no s obsahom ich prednášok sa účastníci oboznámili prostredníctvom powerpointových prezentácií. Tieto prezentácie sprístupnila ústredná metodička pre školské knižnice Mgr. Rozália Cenigová, ktorá celé podujatie zároveň moderovala.

Ako prvú predstavila prednášku generálneho riaditeľa Národnej knižnice Českej republiky **PhDr. Víta Richtera**. Základom jeho prednášky *Čtou alebo nečtou a kto za to môže? Čtenářství českých dětí z pohledů celostátních průzkumu dětské a dospělé populace* boli výsledky opakovaných prieskumov detskej a dospeljej populácie, ktoré v Českej republike vykonáva Národná knižnica Českej republiky v spolupráci s Ústavom pre českú literatúru Akadémie vied Českej republiky už od roku 2007. Prieskumy priniesli tieto dôležité zistenia: čítaniu kníh konkuru-

jú informačné technológie a rôzne mediálne aktivity; počet prečítaných kníh sa vo vekových kategóriách detí a mládeže od 6 do 19 rokov pohybuje v rozmedzí 7 – 9 kníh za rok; dôležitý je vzťah dieťaťa k čítaniu; čítanie detí ovplyvňuje celková atmosféra v rodine a najmä príklad čítajúcich rodičov.

Ako druhú v poradí predstavila ústredná metodička pre školské knižnice prednášku **Mgr. Pavlíny Mazáčovej, Ph.D.**, z Katedry informačných štúdií a knihovníctva Masarykovej univerzity v Brne. Prednáška s názvom *Aktivizující přístupy v rozvíjení čtenářské a informační gramotnosti žáků* bola zameraná na didaktickú prácu učiaceho knihovníka alebo učiteľa, na aktuálne dianie v oblasti informačného vzdelávania v knižniciach a na modernú didaktiku v tejto oblasti, predovšetkým na interaktívnu knihu „lapbook“, ktorá sa dá využiť pri rozvíjaní čitateľskej a informačnej gramotnosti žiakov od základnej školy až po strednú školu.

S ďalším príspevkom vystúpila školská knihovníčka zo Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne **Ing. Marcela Šimíčková**. V prednáške s názvom *Cez čitatelské aktivity v školskej knižnici ľahšie k maturite* priblížila poslucháčom množstvo kreatívnych a inšpirujúcich celoročných aktivít,

ktoré realizovala v spolupráci s ďalšími vyučujúcimi s cieľom podporiť rozvoj čitateľských schopností a zručností žiakov školy. Podrobnejšie predstavila aj víťazné podujatie *Tváre Jozefa Gregora Tajovského* z celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*.

Prvý blok prednášok uzavrelo **slávnostné oceňovanie víťazov** 15. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k *Medzinárodnému dňu školských knižníc* (bol ním 28. október 2019).

Na začiatku slávnostného aktu ústredná meto-
dička pre školské knižnice informovala účastníkov o cieľoch projektu, jeho realizácii a hodnotení a uviedla, že prvým siedmim víťazom darovala Slovenská pedagogická knižnica knižné dary v celkovej hodnote 2 000 € do ich školských knižníc podľa vlastného výberu. Partneri celoslovenského projektu darovali všetkým dvanástim oceneným školským knižniciam knižné dary v celkovej sume 1 810 €. Slávnostný akt vykonala PaedDr. Anna Chlupíková z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

PaedDr. Anna Chlupíková a školská knihovnička Ing. Marcela Šimíčková zo Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne (Foto Ľudovít Zupko)

Druhý blok odborného programu otvorila opäť ústredná meto-
dička pre školské knižnice, ktorá v za-
stúpení **Mgr. Lenky Vernerovej** zo Základnej školy a materskej školy v Krušoviciach z Českej republiky prezentovala jej prednášku *Den materského jazyka v málotriední škole*. Prítomným na základe bohatého fotografického materiálu priblížila priebeh osláv medzinárodného dňa materského jazyka v rokoch 2019 a 2020 a zdôraznila, že na čitateľských aktivitách sa aktívne podieľali nielen žiaci školy, ale aj ich rodičia a ďalší rodinní príslušníci.

Mgr. Natália Fillová, PhD., z Univerzitnej knižnice v Bratislave v prednáške *Školské knižnice a projekty na podporu čítania v Pridružených školách UNESCO v Slovenskej republike* predstavila program Pridružených škôl UNESCO (ASPnet), ako aj stručnú analýzu materiálneho vybavenia a čitateľských aktivít zameraných na podporu čítania používateľov v deviatich školských knižniciach z celého Slovenska, ktoré sú zapojené do uvedeného programu.

Školská knihovnička Mgr. **Jana Budzáková** zo Spojenej školy v Lendaku v prednáške *Stratégia rozvoja čitateľských zručností* podrobne predstavila aktivity zamerané na rozvoj čitateľských zručností žiakov celej školy. Zdôraznila, že cieľom ich školskej knižnice je naučiť žiakov efektívne využívať

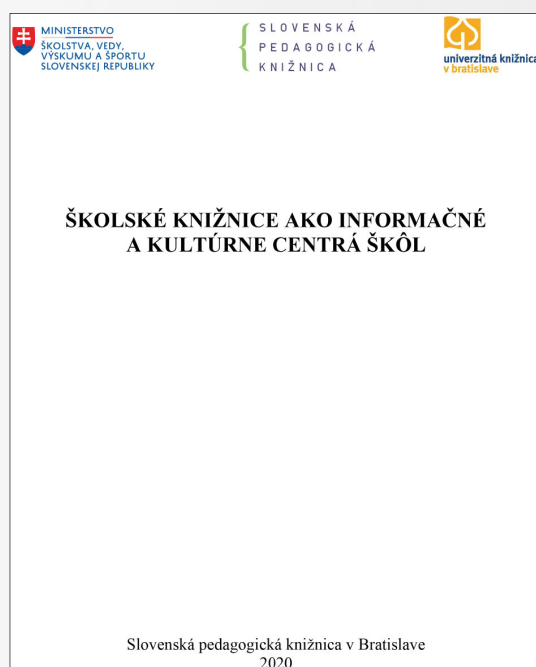
PaedDr. Anna Chlupíková a Mgr. Mária Hančinská, riaditeľka Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne (Foto Ľudovít Zupko)

získané informácie, čo im umožní dosahovať lepšie výsledky v škole a získať pozitívny postoj ku knihám, k čítaniu a vzdelávaniu. Tento cieľ dokumentovala aj na ocenenom podujatí *Život musí mať cveng ako kov...*, ktoré školská knižnica realizovala v rámci celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*.

Poslednou prednáškou, ktorá na konferencii odznela, bola *Kreatívna práca s knihou na strednej škole* v podaní **Mgr. Viery Marcibányiovej**, školskej knihovníčky zo Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Galante. Zaoberala sa v nej aktivitami zameranými na rozvoj čitateľskej gramotnosti nielen počas teoretického vyučovania, ale aj počas praxe žiakov v odboroch kuchár, cukrár, čašník a kaderník. Zároveň predstavila ocenené podujatie z celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, ktoré ich školská knižnica pripravila pod názvom *Lahôdky cestou do Tajova*.

ZÁVER

Organizátori 14. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* môžu na základe spätnej väzby od jej účastníkov s uspokojením konštatovať, že sa im opäť podarilo naplniť cieľ podujatia, a to charakterizovať špecifiká a úskalia činnosti školských knižníc, podeliť sa o pozitívne skúsenosti z práce v školskej knižnici a vzájomne sa obohatiť o nové, podnetné informácie a poznatky týkajúce sa rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov škôl v Slovenskej republike, ako aj v Českej republike. Veľkým prínosom tohtoročnej konferencie bolo uvedenie príkladov dobrej praxe školských knižníc, ktoré ukázali, ako možno skĺbiť čitateľské aktivity na stredných odborných školách realizované v rámci všeobecnovzdelávacích predmetov s aktivitami realizovanými v spolupráci s učiteľmi odborných predmetov.

Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie je sprístupnený na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk, a to v časti *Školské knižnice* vo formáte pdf.